

Lieta C-103/24**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2024. gada 7. februāris

Iesniedzējtiesa:*Sąd Najwyższy* (Polija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2024. gada 11. janvāris

Pieteicējs:

X. Y.

Pamatlietas priekšmets

Rajona tiesas tiesneša aizstāvja pieteikums lietā, lai pārbaudītu, vai *Sąd Najwyższy* [Augstākās tiesas] tiesnesis, kurš iecelts iztiesāšanas sastāvā, kas izskata disciplinārlietu pret vispārējās tiesas tiesnesi, atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām.

Prejudiciālā jautājuma priekšmets un juridiskais pamats

Valsts tiesībās paredzētā tiesneša neatkarības un objektivitātes pārbaudes saderība ar Savienības tiesībām, it īpaši ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu, to aplūkojot kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta pirmo un otro daļu – jautājumi uzdoti, pamatojoties uz LESD 267. pantu

Prejudiciālie jautājumi

I. Vai Līguma par Eiropas Savienību 19. panta 1. punkta otrā daļa, to aplūkojot kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta [pirmo un otro daļu], ir jāinterpretē tādējādi, ka:

1) valsts *Sąd Najwyższy* īpašā tiesvedībā, ko puse uzsāka, iesniedzot pieteikumu ar lūgumu pārbaudīt, vai *Sąd Najwyższy* tiesnesis, kurš iecelts

iztiesāšanas sastāvā, kas izskata disciplinārlietu pret vispārējās tiesas tiesnesi, atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām, ir pienākums pēc savas ierosmes pārbaudīt, vai no visa *Sąd Najwyższy* tiesnešu vidus izlozes kārtībā iecelts iztiesāšanas sastāvs ir arī “tiesību aktos noteikta” tiesa;

2) ja pieteikums, ar ko lūgts pārbaudīt, vai *Sąd Najwyższy* tiesnesis atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām, ir pamatots ar apgalvojumu, ka šāds tiesnesis šajā amatā tika iecelts (fundamentāli) kļūdainā iecelšanas procedūrā, tad piecu tiesnešu iztiesāšanas sastāvā, kas izlozēts no visa *Sąd Najwyższy* tiesnešu vidus, nedrīkst būt tie *Sąd Najwyższy* tiesneši, kuri iecelti tajā pašā kļūdainajā iecelšanas procedūrā, jo šāds *Sąd Najwyższy* iztiesāšanas sastāvs nevar tikt uzskatīts par neatkarīgu, objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu[?]

- ja atbilde uz I punktā 2) daļā uzdoto jautājumu ir apstiprinoša:

II. Vai iztiesāšanas sastāva izveides pārkāpumu – lietā, lai pārbaudītu *Sąd Najwyższy* tiesneša atbilstību neatkarības un objektivitātes prasībām – Līguma par Eiropas Savienību 19. panta 1. punkta otrās daļas un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta kontekstā – ietekmē apstākļi, ka piecu tiesnešu iztiesāšanas sastāvā tikai divi tiesneši tika iecelti (fundamentāli) kļūdainajā iecelšanas *Sąd Najwyższy* tiesneša amatā procedūrā, proti, vai šādā gadījumā tomēr ir iespējams turpināt lietas izskatīšanu un pieņemt nolēmumu, ja attiecībā uz lielāko daļu no ieceltajiem iztiesāšanas sastāva locekļiem nerodas problēma par viņu iecelšanas *Sąd Najwyższy* tiesneša amatā kļūdaino raksturu[?]

- ja atbilde uz II punktā uzdoto jautājumu ir tāda, ka gadījumā, ja valsts tiesību aktos noteiktajā piecu tiesnešu sastāvā tomēr ir divi vai pat viens kļūdaini iecelts *Sąd Najwyższy* tiesnesis, šāda tiesa nav tiesa Līguma par Eiropas Savienību 19. panta 1. punkta otrās daļas un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta izpratnē; tiktāl, ciktāl iecelšanas procesa nepilnības ir fundamentālas[?]

III. Lai nodrošinātu lietas dalībniekiem tiesības uz lietas izskatīšanu tiesā saprātīgā termiņā Līguma par Eiropas Savienību 19. panta 1. punkta otrās daļas un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta izpratnē, vai ir pieļaujams, ka pieteikumu, ar ko lūgts pārbaudīt, vai *Sąd Najwyższy* tiesnesis (kas iecelts, lai izskatītu disciplinārlietu pret vispārējās tiesas tiesnesi) atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām, izskata tiesa viena tiesneša, proti, tiesneša referenta, sastāvā, attiecībā uz kuru nav konstatētas nepilnības iecelšanas procesā par *Sąd Najwyższy* tiesnesi, kā pieteikumu par *Sąd Najwyższy* tiesneša noraidīšanu pēc vispārējiem principiem?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Līgums par Eiropas Savienību, 4. panta 3. punkts, 6. panta 1. punkts, 19. panta 1. punkta otrā daļa;

Līgums par Eiropas Savienības darbību, 2. panta 1. un 2. punkts, 267. pants;

Pamattiesību harta, 47. panta pirmā un otrā daļa;

Tiesas judikatūra

Spriedums, 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība), C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982 (turpmāk tekstā – “spriedums A. K.”);

Spriedums, 2022. gada 29. marts, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235;

Spriedums, 2023. gada 21. decembris, *Krajowa Rada Sądownictwa* (Tiesneša atstāšana amatā), C-718/21, EU:C:2023:1015;

Spriedums, 2008. gada 1. jūlijs, *Chronopost* un *La Poste* pret *UFEX* u.c., C-341/06 P un C-342/06 P, EU:C:2008:375;

Spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, *Poplawski*, C-573/17, EU:C:2019:530;

Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626;

Spriedums, 2003. gada 22. maijs, *Connect Austria*, C-462/99, EU:C:2003:297;

Spriedums, 2005. gada 2. jūnijs, *Koppensteiner*, C-15/04, EU:C:2005:345;

Spriedums, 2021. gada 6. oktobris, W. Ż. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana), C-487/19, EU:C:2021:798;

Spriedums, 2023. gada 21. decembris, *Krajowa Rada Sądownictwa* (Tiesneša atstāšana amatā), C-718/21, EU:C:2023:1015;

Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra

Spriedums, 2021. gada 22. jūlijs, *Reczkowicz* pret Poliju;

Spriedums, 2022. gada 3. februāris, Nr. 1469/20, *Advance Pharma sp. z o.o.* pret Poliju;

Spriedums, 2020. gada 1. decembris, Nr. 26374/18, *G. Astradsson* pret Islandi;

Spriedums, 2011. gada 21. jūnijs, *Fruni* pret Slovākiju;

Spriedums, 2018. gada 6. novembris, *Ramos Nunes de Calvarho e SA* pret Portugāli;

Spriedums, 2021. gada 7. maijs, Nr. 4907/18, *Xero Flor sp. z o.o.* ar juridisko adresi Polijā pret Poliju;

Spriedums, 2021. gada 8. novembris, Nr. 49868/19 un 57511/19, *Dolińska-Ficek* un *Ozimek* pret Poliju;

Atbilstošās valsts tiesību normas

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej [Polijas Republikas Konstitūcija], 45. panta 1. punkts

2017. gada 8. decembra *Ustawa o Sądzie Najwyższym* [Likums par Augstāko tiesu], 10. panta 1. punkts, 29. panta 4., 5., 6., 8., 9., 10., 15., 17., 18., 21., 24. punkts, 22.a panta 1. punkts, 26. panta 2., 3., 4. punkts, 73. panta 1. punkts;

2001. gada 27. jūlija *Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* [Likums par vispārējo tiesu organizāciju], 128. pants;

1997. gada 6. jūnija *Ustawa – Kodeks postępowania karnego* [Kriminālprocesa kodeksa likums], 30. panta 1. un 2. punkts, 41. panta 1. punkts, 42. panta 1. punkts, 534. panta 1. un 2. punkts.

Īss pamata lietas faktisko apstākļu un procesa izklāsts

- 1 Ar 2022. gada 9. jūnija likumu, kas stājās spēkā 2022. gada 15. jūlijā, vēlreiz tika grozīts 2017. gada 8. decembra Likums par Augstāko tiesu (turpmāk tekstā – “Likums par Augstāko tiesu”). Ar to tika ieviesta iespēja ieinteresētajai pusei vai *Sąd Najwyższy* tiesvedības dalībniekam iesniegt pieteikumu ar lūgumu pārbaudīt, vai konkrēts tiesnesis, kas iecelts iztiesāšanas sastāvā, atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām, ievērojot, ka Likuma par Augstāko tiesu 29. panta 4. punktā tika noteikts, ka apstākļi, kas saistīti ar *Sąd Najwyższy* tiesneša iecelšanu amatā, nevar būt vienīgais pamats, lai apstrīdētu spriedumu, kas taisīts ar šī tiesneša piedalīšanos, vai apšaubītu viņa neatkarību un objektivitāti. Saskaņā ar Likuma par Augstāko tiesu 29. panta 5. punktu ir pieļaujams pēc tiesīgās puses (t.i., *Sąd Najwyższy* tiesvedības puses vai lietas dalībnieka) lūguma pārbaudīt, vai Augstākās tiesas tiesnesis atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām, ņemot vērā ar viņa iecelšanu saistītos apstākļus un viņa rīcību pēc iecelšanas amatā, ja konkrētās lietas apstākļos tas var novest pie neatkarības vai objektivitātes standarta pārkāpuma, kurš ietekmē lietas iznākumu, ņemot vērā tiesīgās puses apstākļus un lietas raksturu. *Sąd Najwyższy* izskata pieteikumu slēgtā sēdē piecu tiesnešu iztiesāšanas sastāvā, ko izlozes kārtībā izvēlas no visa *Sąd Najwyższy* tiesnešu vidus, pēc tiesneša, uz kuru attiecas pieteikums, uzklauššanas, ja vien uzklauššana nav neiespējama vai ļoti sarežģīta. Apmierinot pieteikumu, *Sąd Najwyższy* noraida tiesnesi no lietas izskatīšanas. Tiesneša noraidīšana no konkrētās lietas izskatīšanas nevar būt par pamatu šī tiesneša noraidīšanai citās lietās, kuras tiek izskatītas ar viņa piedalīšanos. Lēmumu, kas pieņemts pēc pieteikuma izskatīšanas, var pārsūdzēt *Sąd Najwyższy*, kuras sastāvā ir septiņi no visu *Sąd Najwyższy* tiesnešu vidus izlozēti tiesneši.

- 2 *Sąd Rejonowy w P.* [P. rajona tiesas] tiesneša X. Y. aizstāvis saistībā ar disciplinārlietu, kas ierosināta ar *Sąd Okręgowy w P.* [P. apgabaltiesas] par disciplinārlietām atbildīgā amatpersonas vietnieka 2020. gada 12. augusta lēmumu, un ko vada *Sąd Najwyższy Izba Odpowiedzialności Zawodowej* [Profesionālās atbildības palāta], iesniedza pieteikumu, ar ko lūgts konstatēt Likuma par Augstāko tiesu 29. panta 5. punktā noteikto nosacījumu esamību, lūdzot cita starpā pārbaudīt, vai *Sąd Najwyższy* tiesnesis K. B. atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām un noraidīt viņu no disciplinārlietas pret tiesnesi X. Y. izskatīšanas.
- 3 Pieteikumā norādīts, ka *Sąd Najwyższy* tiesnesis K. B. tika iecelts *Sąd Najwyższy* tiesneša amatā ar Polijas Republikas prezidenta 2022. gada 23. maija lēmumu, pamatojoties uz iepriekšēju iecelšanas priekšlikumu, kas ietverts rezolūcijā, ko pieņēmusi *Krajowa Rada Sądownictwa* [Valsts tieslietu padomes] (turpmāk tekstā – “KRS”), kura ir izveidota saskaņā ar 2017. gada 8. decembra *Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* [Likuma, ar ko groza Likumu par Valsts tieslietu padomi un dažus citus likumus] (turpmāk tekstā – “2017. gada 8. decembra grozījumi”) noteikumiem, un ar Polijas Republikas prezidenta 2022. gada 17. septembra lēmumu viņš tika iecelts par *Sąd Najwyższy* Profesionālās atbildības palātas tiesnesi. KRS sastāva izveides nepilnības, kas ietekmē tiesnešu iecelšanas procedūras pareizību, ir apstiprinātas vairākos Eiropas Savienības Tiesas un *Sąd Najwyższy* spriedumos.
- 4 Piecu tiesnešu iztiesāšanas sastāvam, kuram bija paredzēts lemt par neatkarības un objektivitātes pārbaudi, tika, cita starpā, izlozēti tiesneši C. W. un B. Z., kuri arī tika iecelti *Sąd Najwyższy* tiesneša amatā pēc KRS priekšlikuma, kura tika izveidota saskaņā ar 2017. gada 8. decembra grozījumu noteikumos paredzētajā kārtībā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 5 Šī lieta no lietām I ZB 73/22 (C-96/24) un I ZB 81/23 (C-112/24) atšķiras ar to, ka netika iesniegts pieteikums par tiesnešu C. W. un B. Z. noraidīšanu no iztiesāšanas, jo minētajās lietās šādi pieteikumi tika noraidīti, turklāt lēmumus pieņēma tiesneši, kurus skāra trūkumi iecelšanās procesā saistībā ar to, ka priekšlikumu par viņu iecelšanu bija iesniegusi KRS, kas izveidota saskaņā ar 2017. gada 8. decembra grozījumu noteikumiem. Tāpēc šķiet bezjēdzīgi ierosināt blakus tiesvedību par kļūdaini iecelto tiesnešu noraidīšanu.
- 6 Citādā ziņā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums ir lielā mērā identisks lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumam lietā C-96/24 un pārējā daļā ir tam analogisks.